

Sviatosť krstu – povolanie do života s Trojjediným Bohom (krátke poučenie)

1. Kto môže prijať krst a kto môže krstiť?

Prečo krstíme deti? Nebolo by lepšie počkať, keď budú zrelými ľuďmi a každý sa sám rozhodne? Sv. Augustín vo svojej knihe „Vyznania“ spomína so smútkom, že nebol pokrstený v detstve: „Prečo aj dnes počúvame, ako ľudia hovoria: *Nechaj ho, nech si robí, čo chce, ešte nie je pokrstený*. Ale keď sa jedná o zdravie tela, nikto nehovorí: *Nechaj ho, nech si ublíži, ešte nie je uzdravený!* Bolo by lepšie, keby bol uzdravený ihneď. Bolo by lepšie, keby starosť mojich blízkych a moja spôsobili, že spása, ktorú by obdržala moja duša, bola zverená Tvojej opatere, keď Tvojím darom je spása“.

Katechizmus hovorí: „**Krst je schopný prijať každý človek a iba ešte nepokrstený človek**“ (KKC 1246), taktiež aj dieťa. „**Prax krstiť deti je od nepamäti tradíciou Cirkvi**. Od druhého storočia sú o nej výslovné svedectva. Je však celkom možné, že už od začiatku kazateľskej činnosti apoštolov, keď prijali krst celé „domy“, boli pokrstené aj malé deti.“ (KKC 1252) Katechizmus učí, že „deti sa rodia s padlou a dedičným hriechom poškvrnenou ľudskou prirodzenosťou, aj ony potrebujú znovuzrodenie v krste. Cirkev a rodičia by teda pripravili dieťa o neocניתelnú milosť stať sa Božím dieťaťom, keby mu krátko po narodení neudelili krst“ (KKC 1250). Preto „kresťanskí rodičia majú uznať, že táto prax zodpovedá aj ich úlohe starať sa o život, ktorý im zveril Boh.“ (KKC 1251)

K prijatiu krstu je nevyhnutne potrebná viera. Preto „od každého krstenca sa vyžaduje vyznanie viery, vyjadrené osobne pri krste dospelého alebo rodičmi a Cirkvou pri krste dieťaťa.“ (Kom KKC 259) Keď je krstenc dospelý, má povinnosť pripraviť sa na prijatie Božieho daru v krste, ktoré sa volá katechumenát. O takej istej príprave sa nedá hovoriť v prípade dieťaťa. Katechizmus učí, „aby sa krstná milosť mohla rozvíjať, je dôležitá pomoc rodičov. To je aj úloha krstných rodičov, ktorí majú byť presvedčenými veriacimi, schopnými a ochotnými pomáhať novopokrstenému, dieťaťu alebo dospelému, na jeho ceste kresťanského života.“ (KKC 1255) Keď sa dívame na úlohu krstných rodičov v tejto perspektíve, nebudeme sa čudovať, že sa kňaz pýta, či sú veriacimi a praktizujúcimi katolíkmi. **Prirodzenou požiadavkou je aj to, že rodičia a krstní rodičia pristupujú k sviatosti zmierenia a Eucharistii. Oni majú úlohu viesť dieťa do sveta viery.**

Odpovedajúc na otázku: Kto môže krstiť? Môžeme povedať, že „riadnymi vysluhovateľmi krstu sú **biskup a kňaz; v latinskej Cirkvi aj diakon**. V prípade nevyhnutnosti môže krstiť každý človek, ak má úmysel robiť to, čo robí Cirkev, leje vodu na hlavu kandidáta a vyslovuje trojičnú krstnú formulu: „Ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.“ (Kom KKC 260)

Zapamätajte si: „Krst je schopný prijať každý ešte nepokrstený človek.“ (KKC 257) „Cirkev krstí deti preto, že sa narodili s dedičným hriechom, a teda potrebujú, aby boli vyslobodené z moci zlého a prenesené do kráľovstva slobody Božích detí.“ (KKC 258) Dôležitá je úloha rodičov a krstných rodičov, ktorí majú zodpovednosť za rozvinutie viery a krstnej milosti. (KKC 259) Vysluhovateľmi krstu sú biskup, kňaz a diakon. V prípade nevyhnutnosti môže krstiť každý človek, ak má úmysel robiť to, čo robí Cirkev, keď krstí.

2. Krstná milosť

Krstné obrady obsahujú bohatú symboliku, napríklad krstní rodičia pripravujú pre dieťa sviecu a bielu košieľku. Čo skrývajú tieto symboly? Aké milosti prinášajú pri prvom sviatostnom stretnutí človeka s Ježišom?

V katechizme čítame: „rozličné účinky krstu sú naznačené viditeľnými prvkami sviatostného obradu. Ponorenie do vody pripomína symboliku smrti a očistenia, ale aj znovuzrodenia a obnovy. Dva hlavné účinky krstu sú teda očistenie od hriechov a znovuzrodenie v Duchu Svätom.“ (KKC 1262) Milosť viery a stav slobody od hriechu symbolizujú práve: krstná svieca a biela košieľka.

Prvá milosť spojená s krstom je odpustenie hriechov. Katechizmus učí, že „**krstom sa odpúšťajú všetky hriechy**: dedičný hriech i všetky osobné hriechy, ako aj všetky tresty za hriechy. A naozaj, v tých, ktorí boli znovuzrodení, nezostáva nič, čo by im bránilo vojsť do Božieho kráľovstva: ani Adamov hriech, ani osobný hriech, ani následky hriechu, z ktorých najťažším je odlúčenie od Boha.“ (KKC 1263) Hoci krst odpúšťa všetky hriechy „v pokrstenom však zostávajú časné následky hriechu, ako utrpenie, choroba, smrť alebo krehkosti spojené so životom, ako sú charakterové slabosti a takisto náklonnosť na hriech.“ (KKC 1264) **Boh, namiesto hriechov, ktoré odstraňuje krst, vlieva do srdca človeka milosť posväcujúcu**. Tento dar spôsobuje, že sme adoptívne Božie deti a Ježišovými bratmi a chrámom Ducha Svätého. (por. 1Kor 6,19)

Boh včleňuje novopokrsteného do rodiny Božích detí. (por. KKC 1267) Pokrstení tvoria Cirkev – Mystické telo Krista a majú účasť na Kristovom kňazstve, na jeho prorockom a kráľovskom poslaní. (por. KKC 1268) **Pokrstení sú**

povinní vyznávať pred ľuďmi vieru a zúčastňovať sa na apoštolskej a misijnej činnosti Cirkvi. Môžu to prejavit' skrze modlitbu, obetu, slovo, príklad vlastného života, ktorý je naplnený láskou. Ich aktívna láska sa vyjadruje službou pre dobro spoločenstva a v poslušnosti predstaveným Cirkvi. Z krstu vyplývajú nielen zodpovednosti a povinnosti. Katechizmus učí, že „pokrstený má v Cirkvi aj práva: prijímať sviatosti, živiť sa Božím slovom a dostávať aj iné druhy duchovnej pomoci Cirkvi.“(KKC 1269) Je potrebné zdôrazniť, že tí, čo veria v Krista a riadne prijali krst, sú v istom, hoci nedokonalom, spoločenstve s Katolíckou Cirkvou pomení menom kresťan a sú pokladaní za bratov v Pánovi.(por. KKC 1271)

Veriaci včlenení krstom do Cirkvi prijali sviatostný znak - krstnú pečať. Táto Pánova pečať nemôže byť zničená ani skrze ťažký hriech, preto sviatosť krstu nemôže byť zopakovaná a prijíma sa len jedenkrát v živote. (por. KKC 1273)

Skrze sviatosť krstu nám dal Boh všetko, čo je nevyhnutné, aby sme vošli do neba.

Zapamätajte si: „Krst odpúšťa dedičný hriech, všetky osobné hriechy i tresty za hriechy; dáva účasť na trojičnom Božom živote prostredníctvom posväcujúcej milosti, ktorá včleňuje do Krista a do jeho Cirkvi; dáva účasť na Kristovom kňazstve a je základom spoločenstva so všetkými kresťanmi; udeľuje čnosti a dary Ducha Svätého. Pokrstený patrí navždy Kristovi; je totiž označený nezmazateľnou Kristovou pečaťou.“ (KKC 263)

3. Nevyhnutná potreba krstu

Keď v katolíckej rodine sa narodí dieťa, rodičia chcú, aby hneď bolo pokrstené. V iných náboženstvách táto sviatosť sa prijíma až v dospelosti. Katolícki rodičia, keď sa rozhodnú pre krst svojho dieťaťa, chcú sa postarať o to, aby dieťa od počiatku života dostalo najkrajší dar – milosť viery, ktorá vedie k spásu.

Katechizmus učí, že **Boh zviazal spásu so sviatosťou krstu.** (por. KKC 1257) Táto sviatosť vstúpuje do spoločenstva Cirkvi, ktorá od počiatku je verná misijnému príkazu. V súlade s ním Spasiteľ prikázal krstiť všetky národy „v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ (Mt 28,19) V evanjeliu Ježiš zaručil, že „**kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený**“ (Mk 16,16). Tieto slová sú potvrdením, že **kresťanská viera a krst sú nevyhnutné pre spásu.**

Stáva sa, že napriek dobrej vôle kandidátov, ktorí chcú prijať krst, nemôžu z objektívnych dôvodov prijať túto sviatosť. Cirkev učí o určitých náhradných formách, ktoré nie sú síce sviatosťami, ale prinášajú to isté ovocie, ktoré dáva krst. (por. KKC 1258) **Je to krst krvi a túžba po krste. Krst krvi** podstupujú mučeníci, ktorí položili život za vieru skôr ako prijali sviatosť krstu. **Krst túžby** sa týka ľudí, ktorí sa pripravovali prijať sviatosť krstu, túžili ju prijať, ale zomreli počas tejto prípravy. Cirkev verí, že mučeníci a tí, ktorí túžili po krste dostali ovocie krstu nevyhnutné pre spásu. V katechizme čítame, že Boh hoci zviazal spásu so sviatosťou krstu a pritom „on sám nie je viazaný svojimi sviatosťami“. (KKC 1257)

Veriacich často trápi otázka: „Budú spasené deti, ktoré zomreli bez krstu?“ Cirkev nerieši definitívne túto otázku. Zveruje také deti Božiemu milosrdenstvu ako to robí v pohrebnom obrade za ne. (por. KKC 1261) A vskutku, veľké milosrdenstvo Boha, ktorý „chce, aby boli všetci ľudia spasení“ (1 Tim 2,4) a Ježišova láska k deťom dovoľuje nám dúfať, že jestvuje cesta spásy pre deti, ktoré zomreli bez krstu. (por. KKC 1261)

Dôležitým problémom je spása tých, ktorí nepoznali Krista a Cirkev. V súlade s náukou Koncilu, katechizmus vysvetľuje, že „**Kristus zomrel za všetkých a (...) máme veriť, že Duch Svätý dáva všetkým možnosť, aby spôsobom známym Bohu mali účasť na tomto veľkonočnom tajomstve**“. (KKC 1260) Boh ponúka spásu tým všetkým, ktorí hľadajú pravdu a plnia Božiu vôľu. „Možno predpokladať, že takí ľudia by boli výslovne túžili po krste, keby boli vedeli, že je nevyhnutne potrebný“. (KKC 1260)

Zapamätajte si: „Krst je nevyhnutne potrebný na spásu tým, ktorým sa ohlasovalo evanjelium a mali možnosť požiadať o túto sviatosť“. (KKC 1257). „**Keďže Kristus zomrel, aby spasil všetkých, môžu sa spasiť aj bez krstu tí, ktorí umierajú za vieru (krst krvi), katechumeni, ako aj všetci tí, ktorí pod vplyvom milosti, hoci nepoznajú Krista a Cirkev, úprimne hľadajú Boha a usilujú sa plniť jeho vôľu (krst túžby)**“. (KKC 262)

4. Ako sa slávi sviatosť krstu

Stať sa kresťanom sa už od čias apoštolov uskutočňuje postupným napredovaním a uvádzaním do kresťanského života, ktoré pozostávajú z viacerých etáp: ohlasovanie slova, prijatie evanjelia a obrátenie, vyznanie viery, krst, vylíatie Ducha Svätého a pristúpenie k eucharistickému prijímaniu. Význam a milosť sviatosti krstu jasne vysvitajú

z obradov jeho slávenia. Keď veriaci s pozornou účasťou sledujú úkony a slová tohto slávenia, sú zasväcovaní do bohatstva, ktoré táto sviatosť naznačuje a spôsobuje v každom novopokrstenom. (por. KKC 1229-1234)

Obnovený obrad krstu detí má tri časti: obrad prijatia dieťaťa, liturgia Slova a liturgia sviatosti.

Obrad prijatia dieťaťa sa začína od otázky, ktorú kňaz položí rodičom ohľadom mena dieťaťa. Počas krstu kresťan dostáva svoje meno v Cirkvi. Má to byť meno svätca, ktorý bol verný Bohu. Rodičia, krstní rodičia a farár sa musia starať, aby sa **nedávalo dieťaťu meno, ktoré je cudzie duchu kresťanstva**. Následne predseda liturgie sa pýta na snahu pokrstiť dieťa a prijatie záväzkov vychovávať dieťa vo viere. Krstní rodičia vyjadrujú vôľu pomáhať rodičom vo výchove. Celebrant hovorí slová prijatia dieťaťa do kresťanského spoločenstva a v mene tohto spoločenstva robí znak kríža. Znak kríža na začiatku slávenia označuje Kristovým znakom toho, ktorý mu bude čoskoro patriť, a znamená milosť vykúpenia. (por. KKC 1235)

Liturgia slova má za cieľ prehĺbiť vieru spoločenstva, ktoré prijíma nového člena. Rodičia a krstní rodičia majú si uvedomiť, že krst, o ktorý žiadajú pre svoje dieťa, nie je obyčajným gestom, ale je včlenením do tajomstva Krista a Cirkvi. Po vypočutí Božieho slova nasledujú prosby, ktoré sa končia litániou. Cirkev prosí o orodovníctvo svätých a pritom vyznáva svoju jednotu s tými, ktorí skrze spoluprácu z Božou milosťou naplno uskutočnili kresťanské povolanie. Po ukončení prosieb nasleduje modlitba s exorcizmom, ktorá je pokornou prosbou Boha, aby oslobodil deti od dedičného hriechu a dal im podiel na víťazstve Krista nad zlým. Po tejto modlitbe celebrant vloží na neho ruku. Toto gesto znamená moc Spasiteľa, ktorá bude chrániť a posilňovať pokrsteného.

Po liturgii slova nasleduje **obrad krstu**. Krstná voda bola požehnaná počas krstu alebo na Bielu sobotu. Cirkev prosí Boha, aby skrze svojho Syna a mocou Ducha Svätého zostúpil na túto vodu, aby tí, ktorí budú pokrstení, „narodili sa z vody a z Ducha Svätého“ (J 3.5) Po požehnaní vody, celebrant obráti sa na rodičov a krstných rodičov a pripomína im záväzok vychovávať deti vo viere Cirkvi. Preto je dôležitý život viery rodičov a krstných rodičov. **Krst v Cirkvi sa koná trojitým ponorením do krstnej vody alebo trikrát sa leje voda na hlavu kandidáta**. Toto liatie vody sprevádzajú slová celebranta: „Ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha svätého“.

Pomazanie svätou krizmou, voňavým olejom, ktorý posvätil biskup, znamená dar Ducha Svätého daný novopokrstenému. Stal sa kresťanom, to znamená pomazaným Duchom Svätým, včleneným do Krista, ktorý je pomazaný za Kňaza, Proroka a Kráľa. (por. KKC 1241). **Biele rúcho** poukazuje na to, že pokrstený si „obliekol Krista“ a vstal z mŕtvych s Kristom. **Svieca zapálená** od veľkonočnej sviece (paškálu) znamená, že Kristus novo pokrsteného osvietil. Pokrstení sú v Kristovi „svetlo sveta“.

Zapamätajte si: Boh vo sviatosti krstu oslobodzuje človeka z moci zlého a uvádza do Cirkvi a človek sa stáva jeho dieťaťom. Obrad tejto sviatosti „spočíva v ponorení kandidáta do vody alebo v liatí vody na jeho hlavu, pričom sa vzyva meno Otca i Syna i Ducha Svätého“ (KKC 256) Rodičia a krstní rodičia majú po kresťansky vychovávať dieťa, preto je dôležité, aby sami boli veriacimi a praktizujúcimi.

Zapamätajte si: Krst je prvou sviatosťou uvádzania do kresťanského života a je základom celého kresťanského života. Je bránou života v Duchu svätom a dverami, ktoré otvárajú prístup k iným sviatostiam. Predpovedaný bol v Starej zmluve a splnenie nachádza v Krste Ježiša Krista a jeho evanjelizačnom príkaze.